Wat is uitverkiezing?

door: Gerard Oudijn

www.gezondewoorden.nl

1. inleiding

Uitverkiezing is een woord dat voor sommigen een zeer nare bijklank heeft. Alleen al bij het horen ervan lopen de rillingen over de rug. Allereerst moeten we vaststellen dat uitverkiezing een Bijbels begrip is en dat we het dus niet zomaar kunnen negeren. Maar wat betekent het? Wanneer we het begrip in de Schrift onderzoeken, komen we tot heel andere conclusies dan de betekenis die men er doorgaans aan geeft.

uitverkiezing en predestinatie

Uitverkiezing wordt vaak in één adem genoemd met "predestinatie", oftewel "voorbestemming" of "voorbeschikking". Hoewel deze begrippen niet volledig samenvallen, hebben ze wel alles met elkaar te maken. Beide komen we in de Schrift tegen en beide zullen we bespreken.

Aangaande het begrip uitverkiezing bestaan er binnen het christendom grofweg twee visies (met allerlei varianten daarop):

De calvinistische visie:

- God heeft enkelen uitverkoren tot eeuwig leven. Wanneer men daarbij niet spreekt van een afzonderlijk besluit waarin de overige mensen tot verwerping zijn bestemd, spreekt men van "enkelvoudige predestinatie".
- Bij "dubbele predestinatie" heeft God van tevoren bepaald wie Hij uitkiest om gered te worden en wie Hij heeft bestemd om voor altijd verloren te gaan.

De evangelische visie:

- Hierin wordt het begrip uitverkiezing vaak naar de achtergrond geschoven. De nadruk ligt op de "vrije wil" van de mens, die zelf voor God zou kiezen en daarmee zijn eigen bestemming bepaalt.

uitgekozen tot wat?

In de Bijbel wordt het begrip "uitverkoren" (Hebreeuws: *bachar*, Grieks: *eklegomai/eklektos*) op verschillende groepen en personen toegepast. Uit de Schrift blijkt dat uitverkiezing niet zonder meer gaat over redding, maar over uitgekozen worden voor een taak, positie of bestemming binnen Gods plan.

Er zijn ook andere woorden die overlap vertonen met het begrip "uitverkiezing", zoals *badal* — afscheiden, afzonderen (H914), *qadash* — heiligen, apart zetten (H6942), hairetizo (G140) — prefereren, de voorkeur geven aan. Deze woorden zullen we in deze bespreking van uitverkiezing echter buiten beschouwing laten.

In de Schrift betekent "uitverkiezen" niet dat anderen definitief verworpen zijn, of dat het uitsluitend zou gaan over persoonlijke redding.

Vaak gaat het om:

- een rol
- een bediening
- een roeping
- een positie
- of een plaats in Gods heilsplan

Bijvoorbeeld:

- Israël werd uitverkoren onder de volken
- David onder zijn broers
- de twaalf onder de discipelen
- Paulus onder velen
- Christus boven allen

exclusief en inclusief
Uitverkiezing is functioneel en doelgericht. God kiest geen kleine groep mensen uit die Hij redt, terwijl de rest Hem niet zou interesseren. Hij kiest mensen of groepen uit ten dienste van Zijn voornemen, om uiteindelijk via die weg Zijn bedoeling met allen te realiseren.

Uitverkiezing is exclusief — enkelen worden uitgekozen — maar het doel is inclusief: tot zegen van het geheel.

2. Adam

Uitverkiezing vinden we heel de Schrift door. Hoewel het begrip niet altijd wordt gebruikt, wordt vanaf de eerste bladzijde van de Bijbel Gods verkiezend handelen duidelijk.

Van Adam kun je niet zeggen dat hij uit anderen was uitverkoren. Hij was de eerste mens, dus in die zin was er nog geen sprake van uitkiezen, aangezien er nog geen mensheid of groep bestond waaruit hij gekozen werd.

Gods voornemen
Maar dat betekent niet dat Adams positie buiten Gods voornemen stond. God werkt Zijn plan uit in de tijdperken (aeonen) en heeft in Zijn voornemen alles bepaald (Ef. 1:11; 3:11). Ook de rol van Adam lag daarin van tevoren vast. Hij werd door God aangesteld als het hoofd van de oude mensheid en als een type van Hem die komen zou (Rom. 5:14).

Hoewel het begrip uitverkiezing niet wordt genoemd met betrekking tot Adam, kun je wel zeggen dat Adam een unieke, door God aangestelde positie had:

- hij was de eerste mens
- het hoofd van de oude mensheid
- gesteld over de schepping
- geplaatst in de hof
- ontvanger van Gods gebod

specifieke rol
In die zin had hij een bijzondere positie binnen Gods plan. Maar de Schrift noemt dat geen "uitverkiezing". Dat is opvallend, omdat de Bijbel het begrip uitverkiezing meestal gebruikt voor mensen of groepen die binnen Gods plan een specifieke taak krijgen te midden van anderen:

- Abraham uit de volkeren
- Israël uit de natiën
- David onder zijn broers

Bij Adam ontbreekt dat contrast. Hij staat aan het begin van heel de mensheid. Daarom spreekt de Schrift over hem als "de ene mens" of "de eerste mens" dan als een uitverkorene.

Adam een type
Paulus plaatst Adam typologisch naast én tegenover Jezus Christus. Beiden zijn hoofd van een mensheid: Adam van de oude mensheid, Christus van de nieuwe. Maar waar door de ene dood en veroordeling kwam, komen door de Ander leven en rechtvaardiging. Daarmee wordt duidelijk dat de betekenis van Adam niet zozeer ligt in een eventuele uitverkiezing, maar in zijn functie als type van Christus.

3. wat is uitverkiezing? Abraham

Het Hebreeuwse woord voor "uitkiezen", *bachar*, komen we voor het eerst tegen in Genesis 6:2, maar daar gaat het niet over God die iemand uitkiest. Daar staat dat de zonen van God vrouwen namen uit allen die zij "verkozen"(*bachar*). Dit normale gebruik van het woord "uitkiezen" komen we daarna nog veel vaker tegen (Gen. 13:11; Ex. 17:9, 18:25; Joz. 8:3).

De eerste keer dat het begrip gebruikt wordt in de zin van Goddelijke uitverkiezing, is bij Abraham.

> *Nehemia 9 (naar ISA)*
> [7] U bent JAHWEH, de God, Die Abram heeft uitverkoren…

Het Hebreeuwse woord is ook hier: *bachar* (בחר): kiezen, uitverkiezen.

God handelde natuurlijk al eerder door bepaalde personen een bijzondere plaats te geven, bijvoorbeeld bij:

- Abel boven Kaïn
- Seth in plaats van Abel
- Noach onder zijn generatie
- Sem boven zijn broers

Maar de Schrift gebruikt daar nog niet expliciet het woord "uitverkiezen". Dat is opmerkelijk: het begrip wordt voor het eerst expliciet verbonden aan Abram, de man door wie God Zijn plan met de volkeren zou gaan uitvoeren. Vanaf dat moment wordt "uitverkiezing" sterk verbonden met:

- een roeping
- een belofte
- een taak
- Gods voornemen met anderen

uitverkoren met een doel
Dus niet primair: "uitverkoren om gered te worden", maar: uitgekozen om een rol te vervullen binnen Gods heilsplan.

> *Genesis 12 (naar ISA)*
> [1] En JAHWEH zei tot Abram: Ga jij uit jouw land en uit jouw verwantschap en uit het huis van jouw vader naar het land, dat Ik jou doe zien.
> [2] Ik zal jou tot een grote natie maken, en Ik zal jou zegenen, en Ik zal jouw naam groot maken, en wordt een zegen!
> [3] En Ik zal zegenen die jou zegenen, en wie jou vervloekt zal Ik vervloeken,
> en in jou zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.

exclusief
Abram werd door God uitgekozen uit de volkeren. God beloofde hem een land, waar hij tot een groot volk zou worden. Abrams uitverkiezing is exclusief, de anderen waren daarvan uitgesloten. Maar God heeft *allen* op het oog met de uitverkiezing van Abram. Want in hem *zouden alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.*

vervulling
De belofte aan Abraham in Genesis 12:3 heeft meerdere lagen van vervulling. Allereerst werd Abraham letterlijk tot zegen voor vele volken. Uit hem kwam immers het volk Israël en daarmee de verbonden, de beloften en de Schriften.

Het volk Israël zou dienen als priesterlijk volk om alle andere volken te zegenen. Daar is in de praktijk niet veel van terechtgekomen, want het Joodse volk was in de regel een ongelovig volk en heeft zijn taak en functie als priesterlijk volk niet volbracht. Maar in de toekomst, in het Messiaanse Koninkrijk, zal deze belofte aan Abraham alsnog vervuld worden.

het zaad van Abraham
Later wordt de belofte aan Abraham aangevuld en zegt God tegen hem dat *in zijn zaad* Gods beloften vervuld zullen worden (Gen. 12:7, 13:15, 22:18, enz.) Vele malen wordt deze belofte herhaald. In eerste instantie is "het zaad van Abraham" de zoon van Gods keuze, niet Ismaël, maar Izak. Maar ten diepste spreekt "het zaad van Abraham" van Christus, zoals Paulus later verklaart (Gal. 3:16). In Christus zullen alle geslachten van de aardbodem gezegend worden.

In Genesis 12, in de beloften aan Abraham, vinden we al de kiem van wat Paulus later bekend mocht maken: de verzoening van de wereld en de redding van alle mensen! (Rom. 11:15; Kol. 1:20; 1 Tim. 4:10).

4. Israël als koninklijk volk

God kiest individuen, groepen en zelfs een heel volk uit om anderen te zegenen. Zo koos God Abraham, de stamvader van het volk Israël, dat bij uitstek Gods uitverkoren volk is. Dat Israël Gods uitverkoren volk is, zal voor de meeste gelovigen bekend zijn. Maar wat betekent dat? Waartoe zijn zij uitverkoren? Is dat omdat de andere volken voor God geen rol van betekenis spelen in Zijn plannen?

> *Exodus 19 (naar ISA)*
> [3] En Mozes ging op tot God. En JAHWEH riep tot hem vanaf de berg, zeggend: Zó zal jij zeggen tot het huis van Jakob en zal jij vertellen aan de zonen van Israël:
> (...)

> [5] En nu, indien jullie zullen luisteren, ja, luisteren naar mijn stem, en jullie mijn verbond in acht nemen, dan zullen jullie van Mij zijn, een speciaal bezit, boven alle volken, want de gehele aarde is van Mij.
> [6] En jullie zullen voor Mij een koninkrijk van priesters zijn en een heilige natie. Dit zijn de woorden die jij tot de zonen van Israël zal spreken.

Israël werd geroepen en als volk uitverkoren om “een koninkrijk van priesters” te zijn. Het volk had dus zowel een koninklijke als een priesterlijke roeping en functie.

koninkrijk
Er zijn vele Schriftplaatsen die beschrijven dat de Messias in de toekomst zal zitten op de troon van Zijn vader David (Jes. 9:5-6; Luk. 1:32-33). Dit zal een wereldwijd Koninkrijk zijn. Jeruzalem wordt het centrum van Gods regering over de volkeren (Jer. 3:17). Israël zal een leidende positie innemen onder de volkeren (Deut. 28:13; 26:18-19; 15:6).

het beeld van Nebukadnezar
In Daniël 2 worden de wereldrijken voorgesteld door een groot beeld van goud, zilver, koper, ijzer en klei, dat Nebukadnezar, de koning van Babel, in een droom ziet. Dit beeld wordt uiteindelijk verpulverd door een steen, die zonder mensenhanden van een berg wordt afgehouwen (:34, 45). Deze Steen is een uitbeelding van het Koninkrijk dat God zal oprichten onder de heerschappij van de Messias.

> *Daniël 2 ISA*
> [44] En in hun dagen, dat is, van deze koningen, zal de God van de hemelen een koninkrijk oprichten, dat tot in de aeonen niet geschaad zal worden, en het koninkrijk zal niet aan een ander volk worden overgelaten. Het zal al deze koninkrijken verpulveren en beëindigen, en het zal stand houden tot in de aeonen.

de droom van Daniël
In Daniël 7 ziet Daniël in een droom vier dieren opkomen uit de zee. Deze vier dieren zijn ook een uitbeelding van vier aardse koninkrijken (:17). Tevens wordt hier beschreven dat deze koninkrijken zullen worden opgevolgd door het Koninkrijk van de Messias, waarin Israël een centrale positie zal innemen.

> *Daniël 7 (naar ISA)*
> [27] En het koninkrijk en de macht en de grootsheid van de koninkrijken onder de gehele hemelen zullen verleend worden aan het volk van de heiligen van de Allerhoogste. Het koninkrijk van dit volk is een koninkrijk van de aeon, en alle autoriteiten zullen het dienen en naar het luisteren.

Israël, met de Messias aan het hoofd, zal heersen over de volkeren. Dat is de koninklijke taak en functie waartoe het volk is uitverkoren. Deze bestemming van Israël is nog niet vervuld, maar God zal in de toekomst Zijn beloften aan het volk vervullen onder het nieuwe verbond. Via een gelovig Israël zal de Messias Zijn heerschappij vestigen over deze aarde. Het volk zal echter niet alleen koninklijk zijn, maar ook priesterlijk. Daarover meer in het volgende hoofdstuk.

5. Israël als priesterlijk volk

Israël zou heersen over de volkeren in het Messiaanse Koninkrijk. Daarin zal het niet alleen een koninklijke, maar ook een priesterlijke functie hebben. Wat betekent dit? Om die vraag te beantwoorden, moeten we eerst stilstaan bij wat een priester volgens de Schrift eigenlijk is.

middelaar
Een priester staat tussen God en mensen en vervult daarmee een functie als middelaar. Onder het oude verbond gaven de priesters onderwijs in Gods woord, Zijn wetten en Zijn wegen. De priesters waren afkomstig uit het huis van Aäron, uit de stam van Levi. Zij verrichtten de dienst in de tabernakel en verzorgden onder andere de kandelaar en het reukofferaltaar. Ook brachten de Israëlieten hun offers naar hen toe, waarna de priesters deze volgens de voorschriften offerden.

hogepriester
Voor de hogepriester was een bijzondere taak weggelegd. Hij ging eenmaal per jaar in het heilige der heiligen om voor de zonden van het volk verzoening, letterlijk: beschutting, te doen. De hogepriester is in deze functie een uitbeelding van "de Middelaar tussen God en mensen, de mens Christus Jezus" (1 Tim. 2:5).

Ook voor het Joodse volk is een priesterlijke taak weggelegd. Israël zou als priesterlijk volk functioneren tegenover de natiën en hen bedienen met het woord van God. In het Messiaanse rijk zal Israël het centrum van kennis van God op aarde zijn.

> *Jesaja 2 HSV*
> [3] Vele volken zullen gaan en zeggen: Kom, laten wij opgaan naar de berg van de HEERE, naar het huis van de God van Jakob; dan zal Hij ons onderwijzen aangaande Zijn wegen, en zullen wij Zijn paden bewandelen. Want uit Sion zal de wet uitgaan, en het woord van de HEERE uit Jeruzalem.

Ook Petrus spreekt over deze priesterlijke functie. Hij richt zijn brief aan "uitverkorenen van de verstrooiing" (1 Petr. 1:1) en zegt tegen hen:

> *1 Petrus 2 (naar ISA)*
> [9] Jullie echter zijn een uitverkoren geslacht, een koninklijk priesterdom, een heilige natie, een volk tot verwerving, *zodat jullie de deugden zouden proclameren van Hem* Die jullie uit de duisternis geroepen heeft tot in Zijn wonderbaarlijke licht.

Petrus grijpt hiermee terug op de woorden uit Exodus 19 over Israëls roeping als "een koninkrijk van priesters" en "een heilige natie".

een heilige natie
Israël zou een heilige natie zijn, dat is: apart gezet, tot Gods eigendom gemaakt en bestemd voor een bepaald doel. Gods doel is om alle volkeren bekend te maken met wie Hij is en Israël zal dat aan de natiën onderwijzen. Daartoe is Israël Gods uitverkoren volk.

middelpunt
Israël zal het geestelijke centrum zijn voor de natiën (Zach. 8:22-23). De volkeren zullen optrekken naar Jeruzalem om de Koning te aanbidden (Jes. 60:3; Zach. 14:16) en er zal wereldwijde vrede zijn (Jes. 2:4; Micha 4:3). Israël en Jeruzalem ontvangen een centrale positie onder de volkeren (Jes. 60:11-12).

> *Jesaja 61 (naar ISA)*
> [6] Maar jullie zullen priesters van JAHWEH heten, dienaren van onze God genoemd worden...

6. Jezus Christus

Jezus Christus is onze Heer, de Messias en de Zoon van God. Maar we spreken zelden over Hem als de Uitverkorene, terwijl de Schrift Hem meerdere keren zo noemt. Al in de Hebreeuwse Tenach wordt Hij als zodanig aangekondigd.

> *Jesaja 42 HSV*
> [1] Zie, Mijn Knecht, Die Ik ondersteun, Mijn Uitverkorene, in Wie Mijn ziel een welbehagen heeft; Ik heb Mijn Geest op Hem gelegd. Hij zal tot de heidenvolken het recht doen uitgaan.

vervulling in het Nieuwe Testament
Deze profetie wordt in het Nieuwe Testament rechtstreeks op Jezus toegepast.

> *Mattheüs 12 (naar ISA)*
> [17] opdat het woord vervuld zou worden, dat uitgesproken werd door de profeet Jesaja, toen hij zei:
> [18] Zie, Mijn jongen, die Ik uitverkoren heb, Mijn Geliefde, in Wie mijn ziel een welbehagen heeft; Ik zal Mijn geest op Hem plaatsen, en Hij zal aan de natiën oordeel verkondigen.

Ook in het Lukas-evangelie wordt Jezus expliciet “de Uitverkorene” genoemd.

> *Lukas 9 (naar ISA)*
> [35] En een stem kwam vanuit de wolk, die zei: Deze is mijn Zoon, de Uitverkorene, luister naar Hem!

In sommige handschriften staat hier “de geliefde Zoon” in plaats van “de Uitverkorene”.

> *Lukas 23 (naar ISA)*
> [35] En het volk stond erbij, en zag het aan. En ook de oversten hoonden, samen met hen, en zij zeiden: Anderen redt Hij, laat Hij nu zichzelf redden, indien Hij de Christus van God is, de Uitverkorene!

Ook Petrus spreekt over Christus als de Uitverkorene. Wanneer hij Jesaja 28:16 aanhaalt, past hij deze profetie rechtstreeks op Hem toe.

> *1 Petrus 2 (naar ISA)*
> [4] naar Wie jullie toekomen, de levende Steen, door mensen wel verworpen, maar door God uitverkoren, en in ere gehouden.
> (...)
> [6] Daarom is het omvat in het schriftwoord: Zie, Ik leg in Sion een uitverkoren en in ere gehouden Hoeksteen, en wie zijn geloof op Hem vestigt, zal absoluut niet te schande gemaakt worden.

waartoe is Christus uitverkoren?
Dat Christus Gods Uitverkorene wordt genoemd, betekent niet dat Hij uitverkoren is tot redding, zoals het begrip uitverkiezing vaak wordt opgevat. Hij werd door God uitgekozen en aangesteld voor een unieke taak binnen Gods plan. Hij is de Messias, de Zoon van God, de Koning van Israël, de Middelaar tussen God en mensen, het Hoofd van de ecclesia en Degene door Wie God Zijn voornemen met hemelen en aarde zal realiseren.

alle lijnen komen samen in Christus
Opmerkelijk is dat de uitverkiezingen van Abraham, Israël, David en de twaalf uiteindelijk allemaal naar Christus verwijzen. Alle lijnen van uitverkiezing vinden hun vervulling in Hem. Hij is niet slechts één van de uitverkorenen, maar de centrale Uitverkorene in Gods plan.

Adam geschapen in Gods beeld
Van Adam wordt gezegd dat hij “in Gods beeld” werd geschapen (Gen. 1:27). De vraag is: Wie is dat beeld? Christus wordt in de Schrift op unieke wijze “het beeld van de onzichtbare God” genoemd (2 Kor. 4:4; Kol. 1:15).

Letterlijk staat er in Genesis 1:27 dat God Adam "*in* Zijn beeld" schiep. Toen God Adam schiep, had Hij Zijn Zoon als het ware al "in beeld". Adam was immers een type van Hem die komen zou (Rom. 5:14). Zoals Adam aan het hoofd staat van de oude mensheid, zo staat Christus aan het hoofd van een nieuwe mensheid. Door de ene mens Adam kwamen zonde en dood de wereld binnen, maar door de ene mens Jezus Christus komen rechtvaardiging en leven (Rom. 5:12,17).

God maakt geen fouten
Adam was geen mislukking van Gods plan. Vanaf het begin stond hij in dienst van Gods voornemen met Christus. Ook zonde en dood kwamen niet buiten Gods plan om de wereld binnen, maar vormen de donkere achtergrond waartegen Gods genade, liefde en leven in Christus openbaar worden. De eerste Adam verwijst naar de laatste Adam. Wat door de eerste mens verloren ging, wordt door de laatste Adam niet slechts hersteld, maar in heerlijkheid overtroffen. Christus is Gods Uitverkorene bij uitstek, door Wie uiteindelijk alle andere zegeningen tot stand komen.

Wanneer de Schrift over uitverkiezing spreekt, is Christus daarom de eerste en voornaamste Uitverkorene. Alle andere uitverkorenen ontlenen hun plaats aan Hem:

- Abraham werd uitverkoren opdat in zijn zaad alle geslachten van de aardbodem gezegend zouden worden (Gen. 22:18). Paulus zegt dat dit Zaad Christus is (Gal. 3:16).
- Israël is uitverkoren in relatie tot Hem.
- David werd uitverkoren als koning en is een voorafschaduwing van Hem.
- De twaalf werden door Hem uitgekozen als apostelen en zullen in de wedergeboorte op twaalf tronen zitten om de twaalf stammen van Israël te richten (Mat. 19:28; Luk. 22:30).
- De ecclesia is uitverkoren in Hem (Ef. 1:4) om als het lichaam van Christus Zijn complement te zijn en om uiteindelijk het heelal aan Hem te onderschikken (Ef. 1:10; 22-23; 3:10; Fil. 3:21).

Alle uitverkiezingen in de Schrift vinden hun oorsprong, doel en vervulling in Hem. Christus is daarom de centrale Uitverkorene in Gods voornemen. Hij werd niet uitverkoren ten koste van anderen, maar ten behoeve van anderen. God stelde Hem aan, opdat door Hem Israël gezegend zou worden, de natiën tot God zouden komen en uiteindelijk het al met God verzoend zou worden (Kol. 1:20).

Uitverkiezing is exclusief in de keuze, maar inclusief in haar doel.

7. de ecclesia: waarom uitverkoren?

In de vorige blog ging het over de uitverkiezing van Christus. Hij is Gods Uitverkorene boven alle anderen. Maar wie de verborgenheid kent die Paulus bekendmaakt in zijn brieven, weet dat de ecclesia (gemeente) deelt in de positie van Christus en samen-lotbezitter met Hem is (Ef. 3:6; Rom. 8:17). In Efeze 1:4, dat we in een volgende blog zullen bespreken, zegt Paulus dan ook dat wij “uitverkoren zijn *in Hem*”.

superieur?
Wij zijn uitverkoren in Hem. Maar waarom zijn wij uitverkoren? Uitverkiezing is exclusief en dat zou bij degenen die uitgekozen worden een gevoel van superioriteit kunnen oproepen. Wij zijn immers uitgekozen boven anderen. Is dat omdat wij meer, beter of slimmer zijn? Nee, Paulus legt uit waarom en zegt zelfs het tegendeel. God kiest niet het verhevene uit, maar juist degenen die in de wereld niet in tel zijn. In het gedeelte waarin Paulus dit verklaart, zegt hij ook waarom God dit zo doet.

Deze verzen vormen de afsluiting van Paulus' betoog over het contrast tussen menselijke wijsheid en Gods wijsheid (1 Kor. 1:18-25). De Korinthiërs waren gevoelig voor status, kennis, invloed en menselijke grootheid. Paulus laat zien dat Gods handelen precies de tegenovergestelde richting uitgaat.

> *1 Korinthe 1 (naar ISA)*
> [26] Want kijk naar jullie roeping, broeders: niet vele wijzen naar het vlees, niet vele machtigen, niet vele edelen.

Paulus wijst de Korinthiërs op hun eigen achtergrond. Toen God hen riep, bestond de gemeente niet voornamelijk uit intellectuelen, machthebbers of mensen van goede afkomst. Hij zegt niet dat er géén wijzen of machtigen waren, maar "niet vele". De ecclesia bestond vooral uit gewone mensen zonder aanzien. Paulus gebruikt hun eigen situatie als bewijs van zijn stelling: Gods werk is niet afhankelijk van menselijke kwaliteiten.

> [27] Maar God kiest de dwazen van de wereld uit, om de wijzen te schande te maken, en God kiest de zwakken van de wereld uit, om de sterken te schande te maken,

"De dwazen" en "de zwakken" zijn mensen die door de wereld als onbelangrijk, onbekwaam of betekenisloos worden beschouwd.

drie keer uitkiezen
Opvallend is dat Paulus driemaal het werkwoord "uitkiezen" gebruikt (vers 27-28). In de Statenvertaling en NBG weergegeven met "uitverkoren". Gods keuze staat centraal. Hij kiest hen uit, niet omdat zij beter zijn dan anderen, maar zodat alle menselijke roem wordt uitgesloten.

Het doet denken aan vele voorbeelden uit de Schrift, waarbij God handelt via de zwakke, de jongere of op een naar menselijke maatstaven vreemde wijze. David werd verkozen boven zijn oudere broers, Gideons grote leger werd teruggebracht tot slechts 300 man, Israël veroverde Jericho zonder strijd en God verwekte leven bij onvruchtbare vrouwen. Telkens handelt God anders dan de mens zou verwachten.

God kiest niet wat voor mensen logisch, sterk, groot of indrukwekkend lijkt, maar juist het tegenovergestelde. Daarmee wordt duidelijk dat de uitkomst aan Hem te danken is en niet aan menselijke kracht.

> [28] en God kiest de onedelen van de wereld uit, en de verachten, en die niets zijn, opdat Hij die wat zijn, teniet zou doen.
> [29] zodat geen enkel vlees zich zal beroemen voor God.

die niets zijn en die wat zijn
De onedelen zijn mensen zonder afkomst of status. De verachten zijn mensen op wie wordt neergekeken. "Die niets zijn" zijn mensen die in de ogen van de wereld geen betekenis hebben. Daartegenover staan "die wat zijn": degenen die in de wereld wel aanzien en betekenis hebben.

Het woord "tenietdoen" betekent hier niet vernietigen, maar buiten werking stellen, krachteloos maken. Hetzelfde woord gebruikt Paulus vaker voor iets dat zijn werking verliest. God laat zien dat menselijke roem geen waarde heeft.

Gods voornemen
Paulus laat hier zien dat God het zwakke, dwaze en onedele uitkiest. Geen mens zal ooit kunnen zeggen: ik ben uitverkoren vanwege mijn wijsheid of geroepen vanwege mijn kwaliteiten. Alles komt voort uit God.

> [30] Maar uit Hem is het, dat jullie in Christus Jezus zijn, die van God wijsheid voor ons werd, en rechtvaardigheid, en heiliging, en verlossing.

De woorden "uit Hem" zijn cruciaal. De Korinthiërs bevinden zich in Christus, omdat God dat heeft bewerkt. Hun positie is niet hun eigen prestatie, maar Zijn werk. Vervolgens beschrijft Paulus Christus als Gods antwoord op alles wat de mens tekortkomt.

> [31] opdat het zal zijn, zoals er geschreven staat: Wie roemt, laat hij roemen in de Heer!

conclusie
Dit vers vormt de conclusie van Paulus' hele betoog. God kiest niet de wijzen, machtigen en edelen van deze wereld, maar juist het dwaze, zwakke en onaanzienlijke. Ook onze positie in Christus en alles wat wij in Hem bezitten — wijsheid, rechtvaardigheid, heiliging en verlossing — komt niet voort uit onszelf, maar is volledig Gods werk. Daarom wordt alle menselijke roem uitgesloten.

Paulus citeert daarom Jeremia: *"Wie roemt, laat hij roemen in de Heer"* (Jer. 9:23-24). De enige juiste reden tot roemen is niet wie wij zijn, wat wij bereikt hebben of welke positie wij innemen, maar wie God is en wat Hij heeft gedaan. Gods handelen is erop gericht dat alle eer uiteindelijk naar Hem gaat en geen enkel mens zich op zichzelf zal beroemen.

Gods verkiezend handelen
Dit gedeelte uit 1 Korinthe 1 laat zien wat het doel van Gods verkiezend handelen is. Niet de mens staat centraal, maar God. Hij kiest wie voor de wereld onbeduidend lijkt, zodat alle eer uiteindelijk naar Hem gaat. Zoals Paulus concludeert: "Wie roemt, laat hij roemen in de Heer."

8. de ecclesia: waartoe uitverkoren? (1)

In de vorige blog zagen we waarom de ecclesia is uitverkoren. De oorzaak van onze uitverkiezing ligt niet in onszelf, maar in God. Hij kiest niet wat in de ogen van de wereld wijs, sterk en aanzienlijk is, maar juist het dwaze, zwakke en onedele. Daarmee maakt Hij alles wat in deze wereld hoog staat aangeschreven te schande. Maar daarmee is nog niet alles gezegd. Want uitverkiezing heeft niet alleen een oorzaak, maar ook een doel. Waartoe heeft God de ecclesia uitverkoren?

Ook voor onze uitverkiezing geldt dat zij niet ten koste gaat van anderen. Integendeel, wij zijn uitverkoren opdat God door ons heen de rest van Zijn schepping zal zegenen. Paulus maakt dat bekend in Efeze 1.

> *Efeze 1 (naar ISA)*
> [3] Gezegend de God en Vader van onze Heer Jezus Christus, die ons zegent in alle geestelijke zegen in de hemelen in Christus.

alle
Let goed op wat hier staat. Wij zijn gezegend met *alle* geestelijke zegen in de hemelen in Christus. Niet zoals de NBG-vertaling zegt, met “allerlei”, maar met “alle”. Wat Paulus vervolgens doet, is uiteenzetten waaruit deze zegeningen bestaan.

> [4] Zoals Hij ons uitgekozen heeft in Hem, vóór de grondlegging van de wereld, om heilig en smetteloos te zijn voor Zijn aangezicht, in liefde.

eerste geestelijke zegening
De eerste zegening die hij noemt, is onze uitverkiezing. We zijn uitverkoren in Hem, vóór de grondlegging van de wereld. Wij zijn uitverkoren voordat wij geboren waren of iets goeds of kwaads hadden gedaan, zoals ook van Jakob wordt gezegd (Rom. 9:11). Onze uitverkiezing lag al vast voordat de wereld haar begin had.

Hij heeft ons uitgekozen om “heilig en smetteloos voor Zijn aangezicht” te zijn. Ook dit is Gods werk.

> [4] …in liefde
> [5] ons tevoren bestemmend tot zoonstelling, door Christus Jezus, tot in Hem, naar het welbehagen van Zijn wil.

in liefde
Of “in liefde” hoort bij de afsluiting van vers 4 of bij het begin van vers 5 is niet duidelijk. Maar we hoeven niet te kiezen, want beide zijn waar. Wanneer we het bij vers 4 lezen, heeft God ons “in liefde” uitgekozen. We zouden hier misschien eerst denken aan Zijn liefde voor ons. Maar dan denken we te klein. Uitverkiezing houdt immers altijd verband met Gods goedheid voor het geheel. Uit het vervolg blijkt dat deze uitverkiezing uiteindelijk verband houdt met Gods liefde voor heel Zijn schepping.

Datzelfde geldt voor de volgende zegening die Paulus noemt. God heeft ons in liefde tevoren bestemd tot “zoonstelling”. Een zoon is in de Bijbel verbonden met de positie van erfgenaam, of beter gezegd: lotbezitter.

lotbezitter
Een lotbezitter is iemand die de positie van erfgenaam ontvangt (Rom. 8:17; Gal. 3:29) en deelt in het bezit van de Vader. Een lot wordt immers niet verdiend of gekozen, maar toegewezen. Het benadrukt dat het lotsdeel voortkomt uit Gods keuze en toedeling.

zoonstelling
Onze zoonstelling betreft de positie waarin wij in de toekomst zullen worden geplaatst. Wij zullen met Christus delen in Zijn heerschappij over hemelen en aarde. God heeft alle dingen onderworpen aan Zijn Zoon (1 Kor. 15:27-28; Hebr. 2:8) en de ecclesia deelt hierin. Wij zijn samen-lotbezitters van Christus (Rom. 8:17).

Deze zoonstelling wordt werkelijkheid bij "de verlossing van ons lichaam" (Rom. 8:23). Tot die tijd zijn wij verzegeld met de heilige geest van de belofte, die een onderpand is van ons lotbezit (Ef. 1:13-14). Daarom wordt de geest in Romeinen 8:15 genoemd: “de geest van de zoonstelling”.

Als wij deze positie ontvangen, zullen wij met Christus delen in Zijn heerschappij, die uiteindelijk tot bevrijding van de hele schepping leidt.

Romeinen 8 (naar ISA)
[19] Want het reikhalzend uitzien van de schepping wacht op de onthulling van de zonen van God.
[20] (...) op hoop
[21] dat ook de schepping zelf vrijgemaakt zal worden van de slavernij van de vergankelijkheid...

tot zegen van de hele schepping
De ecclesia is niet uitverkoren als einddoel op zichzelf. De schepping wacht op de onthulling van de zonen van God, omdat God door hen heen bevrijding en heerlijkheid aan de rest van de schepping zal geven. Romeinen 8:19-21 laat zien dat de uitverkiezing van de ecclesia uiteindelijk een doel heeft dat veel verder reikt dan alleen de ecclesia zelf: de hele schepping!

In de volgende blog zullen we zien dat Paulus hetzelfde leert in Efeze 1.

9. de ecclesia: waartoe uitverkoren? (2) slot

In de vorige blog zagen we dat Paulus in Efeze 1 zegt dat wij gezegend zijn met alle geestelijke zegen in de hemelen in Christus. Bij de opsomming van deze zegeningen begint hij ermee dat wij uitverkoren zijn in Hem, vóór de grondlegging van de wereld. Vervolgens zegt Paulus dat God ons tevoren bestemd heeft tot zoonstelling.

Wij zullen delen in de heerschappij van Christus. Hij zal alles aan Zich onderschikken en uiteindelijk zal de hele schepping tot God worden teruggebracht.

Efeze 1 (naar ISA)
[8] In alle wijsheid en verstandigheid [9] maakt Hij aan ons het geheim van Zijn wil bekend, naar Zijn welbehagen, dat Hij Zich voornam in Hem.

verborgen
God maakt via de apostel Paulus het geheim van Zijn wil bekend. Het woord voor “geheim” is *musterion*, in andere vertalingen weergegeven met “verborgenheid”. Als we het woord ontleden, bestaat het uit de woordelementen: dichtdoen + bewaren.

Dit woord musterion is een sleutelwoord in de brieven en het onderwijs van Paulus. God had in de Hebreeuwse Tenach al bekendgemaakt dat de Messias zou heersen over de hele schepping. Dat was geen verborgenheid. Er was echter iets met betrekking tot de Messias en Zijn heerschappij dat verborgen was gebleven en dat God via Paulus openbaart. Om dat te begrijpen, moeten we eerst zien wat Gods uiteindelijke doel is.

[10] tot het beheer van de volheid van de tijden, om het al, zowel wat in de hemelen als wat op de aarde is, in de Christus samen te vatten…

de volheid van de tijden
God gaat in het beheer van de volheid van de tijden het heelal samenbrengen in de Christus. Dat het alles betreft, wordt bevestigd door wat er nog achter staat: zowel wat in de hemelen als wat op de aarde is. Daarvan is niets uitgesloten.

samengevat
Het woord dat vertaald is met “samenvatten” is *anakephalaiomai,* en één van de woorddelen waaruit het opgebouwd is, betekent *hoofd*. Vandaar dat de NBG vertaalt met: “…onder één hoofd, dat is

Christus, samen te vatten". Als wij een *kopje* boven een alinea plaatsen, is dat de samenvatting van wat daaronder volgt. Zo wordt de hele schepping onder Christus samengevat, of samengebracht.

geopenbaard
Dat God alles onder Christus zou samenbrengen was op zichzelf geen geheim. De Tenach spreekt daar op vele plaatsen over. Wat verborgen was gebleven, is dat Christus meer omvat dan alleen de Messias persoonlijk.

Wat verborgen was gebleven, is dat "de Christus" meer omvat dan Christus als Hoofd alleen. Paulus onthult dat "de Christus" bestaat uit het Hoofd en het gezelschap dat Hem toebehoort: Zijn lichaam, de ecclesia. Paulus spreekt daarom niet alleen over Christus als persoon, maar ook over "de Christus" als Hoofd met Zijn lichaam, de ecclesia (vgl. 1 Kor. 12:12).

> [11] in Hem, in wie ook wij, door het lot werden toebedeeld, in overeenstemming met het voornemen van Hem, die alles inwerkt naar de raad van zijn wil…

samen-lotbezitters
Wij hebben als door loting ons aandeel ontvangen in Hem. Dat sluit aan bij wat Paulus elders zegt: wij zijn samen-lotbezitters van Christus (Rom. 8:17; Ef. 3:6). Wij delen in wat aan Hem gegeven wordt en dat is *het al: zowel wat in de hemelen als wat op de aarde is*. Het is God Die Zich dit had voorgenomen en alles werkt naar de raad van Zijn wil.

> [12] opdat wij zouden Zijn tot lof van Zijn heerlijkheid, wij, die een vóór-hoop hebben in de Christus.

voor-hoop
Dit alles doet God opdat wij zouden zijn tot lof van Zijn heerlijkheid. Uitverkiezing is daarom geen verdienste van de mens, maar een demonstratie van Gods genade en voornemen. Dat God ons heeft uitverkoren in Christus is Zijn werk en daarom zal Hij ook alle eer daarvoor ontvangen.

Elk schepsel zal in de naam van Jezus de knieën buigen en van harte belijden dat Jezus Christus Heer is, tot heerlijkheid van God de Vader (Fil. 2:11).

Wij hebben een vóór-hoop in de Christus. Door onze uitverkiezing weten wij nu al welke geweldige verwachting de hele schepping ten deel zal vallen. Wij zullen echter ook als eerstelingen een nieuw lichaam ontvangen en met Christus verenigd worden, om de hele schepping aan Hem te onderschikken.

tot zegen van de hele schepping
Uitverkiezing is in de Schrift nooit een einddoel op zichzelf. God kiest enkelen uit ten behoeve van anderen. Zo was het met Abraham, zo is het met Israël, zo is het met de ecclesia. Uiteindelijk zal heel de schepping delen in de zegen die God door Zijn uitverkorenen tot stand brengt.

Vanaf Abraham en Israël, via Christus en uiteindelijk de ecclesia, zien we hetzelfde patroon terugkeren. God kiest niet omdat sommigen beter zijn dan anderen, maar omdat Hij door de uitverkorenen heen Zijn voornemen met allen tot stand brengt. Uitverkiezing is daarom geen beperking van Gods genade, maar juist het middel waardoor Zijn genade uiteindelijk heel de schepping bereikt.